

ПРОГРАМА ДОСТЪП ДО ИНФОРМАЦИЯТА

Организация с идеална цел, София, България,
Рег. #13 849/97, Софийски Градски Съд
ул. Славянска 9 , Етаж 3 , София 1000
тел./факс 980 54 84; тел. 989 49 44; e-mail: office@aip-bg.org

МЕМОРАНДУМ

На участниците в семинар

“Достъп до информация – практики и регулация на местно равнище”

Семинарът е организиран от фондация Програма Достъп до Информация

Габрово – 19. 05. 1999

Ние, представителите на местната власт на община Габрово, на неправителствени организации и журналисти, работили съвместно на семинара “Достъп до информация – практики и регулация на местно равнище”, се обединихме около следните препоръки към авторите на проекта за ЗАКОН ЗА ДОСТЪП ДО ОБЩЕСТВЕНА ИНФОРМАЦИЯ:

I. Отбелязани положителни страни на проектозакона

1.Самото предоставяне на проекта за ЗАКОН ЗА ДОСТЪП ДО ОБЩЕСТВЕНА ИНФОРМАЦИЯ за обществено обсъждане е нещо ново в нашата законодателна практика. Приветстваме тази инициатива на екипа на министър Тагарински и се надяваме тя да стане постоянна практика съпътстваща законодателния процес в нашата страна.

2. Положителен момент е нормата на **чл.4 ал.4** от проекта, която добавя и юридическите лица към възможните заявители. Така се гарантира правото и на юридическите лица на достъп до информация.
3. **Чл.7.(2)** от проекта позволява частичен достъп до документи, което означава, че гражданите ще имат достъп до незасекретените части от принципно секретни документи. Това е принцип, залегнал в повечето от законодателства в тази област.
4. **Чл.15.** от закона дава възможност на гражданите да търсят точно определени документи, както и да разполагат с пълния списък на издадените от съответния орган актове. Тази норма безспорно ще улесни процеса на търсенето на информация.
5. **Чл.25. и чл.27.** предвиждат възможност за избор на формата за предоставяне на информация, което е едно удобство за търсещите информация.
6. Друг съществен момент е предвиждането на мотивирани откази за достъп. Това създава не само задължение за държавния орган да мотивира отказите си да предостави информация, но и открива възможност за съдебно обжалване на мотивите.
7. Без съмнение предвиждането на възможност за съдебен контрол на отказите за предоставяне на информация също е важна гаранция за спазването на закона.

II. Принципни Критики

1. Относно предмета на правно регулиране

Авторите на проекта не дефинират достатъчно ясно предмета на правно регулиране. Считаме, че определението на това що е достъпна информация - **чл.2**, поражда неясноти, защото съдържа в себе си други неизяснени понятия като: “общественозначима”, “обществен живот”. Неясните понятия в един закон, създават възможност за различни тълкувания и евентуални спорове.

2. Относно някои понятия използвани в закона

Авторите използват доста понятия, които не са дадени определения не само в този проект но и в останалата нормативна уредба. Такива са например: “обществено

значима информация”, “публичноправни субекти”, “обществен живот”, “обществени услуги” и т.н. Считаме, че неяснотата по отношение на тези основни за проекта понятия ще направи закона трудно приложим. Ето защо препоръчваме неясните законови понятия или да бъдат ясно дефинирани, или да отпаднат.

3. Според нас е излишно делението на “официална” и “служебна информация”.

4. В проекта липсва яснота относно ограниченията на правото на достъп до информация

Считаме, че на ограниченията на правото на информация, следва да бъде отделена специална глава, в която ясно и точно да бъдат изброени интересите, които следва да бъдат защитени чрез предвидените ограничения.

Въвеждането на ”държавна” и “служебна“ тайна, само по себе не обяснява, кои са защитените интереси.

5. Относно законодателната техника

Опростяването, прецизирането на текстовете на закона, както и даването на определения, там където е необходимо ще улесни прилагането му.

6. Относно процедурата

Процедурата за достъп до информация е сравнително добре дадена в текстовете на закона, но смятаме, че следва да бъде предвидена и възможност за обжалване на определената от органа цена за предоставяне на информация.

III. Забележки по конкретни текстове

1. В Чл. 2. от проекта се прави опит да бъде дадена дефиниция на предмета на закона. Авторите определят достъпната информация като всяка “обществено значима информация”. Така даденото определение не само не дава ясна рамка на обхвата на закона, но и повдига редица въпроси като: Коя информация е обществено значима и коя е обществено незначима? Какво означава “свързана с обществения живот” на Република България? Информация, която не е “обществено значима” ще

бъде ли достъпна? Нормата, която дава определението за достъпната информация трябва да бъде пределно ясна.

Препоръка:

Изцяло да бъде променен текстът, който дава дефиницията на достъпната информация. Принципът, че “Достъпна е всяка информация, освен тази, попадаща в изрично изброените от този закон ограничения”, да бъде установен нормативно.

2. От изключителна важност за подобно законодателство е да бъдат ясно посочени субектите задължени да предоставят информация. Авторите на проекта не ги определят дефинитивно. В **Чл.3.** от проекта се определя към кои категории информация се прилага закона, което само дава индикация за задължените по закона субекти, без да ги определя точно. Не е ясно по отношение на кои органи на държавна власт ще се прилага закона. Ако се приеме, че задължени ще бъдат органите на законодателната, изпълнителната и съдебната власт, то тогава се поставя въпроса пред кого ще се обжалват отказите на ВАС или ВКС, например.

В **чл.3, ал.4** от проекта е предвидено, че задължени да предоставят общественозначима информация са и средствата за масова информация. Считаме тази идея за неудачна, тъй като законът за достъп до информация, следва да осигурява прозрачност на администрацията и управлението, а не и на други лица.

Смушаващи са и разпоредбите на членове **18 и 19** във връзка с **чл.3.** Изброените в **чл.18.** категории информация и сега се дължат от СМИ, които като търговци по смисъла на търговския закон предоставят свои данни за нуждите на публичните регистри.

Препоръка:

Законът за достъп до обществена информация да изброи точно задължените субекти, като изключи от този кръг частноправните субекти и средствата за масова информация. В същата връзка предлагаме отпадането на **чл.18. и чл.19.** от проекта

3. Законът за достъп до обществена информация трябва да дава общата рамка и

процедура на предоставянето на данни. Препращането към други бъдещи специални закони, както е направено в **чл.4.** на проекта, не е добра идея.

4. Чл.5. от проекта преповтаря конституционния текст, което е излишно. Предлагаме отпадането на **чл.5.**

5. В чл.7. от проекта авторите използват понятия като “държавна” и “служебна” тайна без да е ясен смисълът, който е вложен в тях. По-нататък в текста също не става ясно какво е съдържанието на тези два института. Недопустимо е този закон да дава ограничения на правото на достъп на информация без да ги дефинира. В чл. 13 ал.3 е предвиден и 20 годишен срок за ограничаване на достъпа до служебна информация. Сроковете за ограничаване на достъпа трябва да са ясни и по отношение на информацията защитена от държавната тайна.

Препоръка:

Ограниченията на правото на достъп до информация да бъдат ясно и точно изброени в отделна глава, като се уточнят и интересите, които тези ограничения защитават.

6. Чл.12. от проекта излишно преповтаря вече уредена в други актове материя относно обнародването на нормативните актове в Държавен вестник. Считаме това за ненужно и предлагаме отпадането на **чл.12.**

7. В чл.38,ал.2 е казано, че частичният достъп “може” да бъде предоставен, което означава, че има възможност и да не бъде предоставен. На практика изборът за предоставянето се дава на отделния чиновник, което трябва да се избягва в максимална степен.

8. Чл.13. от проекта е критикуван в няколко посоки:

- Първо, алинея 2 дава възможност за ограничаване достъпа до информация, която изобщо не попада в ограниченията;
- Второ, тази разпоредба дава възможност на администрацията сама да преценява дали да предоставя определена информация или не.
- Трето, става възможно засекретяването на информация от типа на мнения,

становища и доклади, които принципно представляват интерес от гледна точка на това как се стига до определени решения на съответния орган.

Принцип на този тип законодателство е, че всяко ограничение на достъпа до информация трябва да защитава определен интерес, който в даден момент доминира над правото на информация. Не е ясно какъв е интересът, който защитава ограничението на **Чл.13. т.1** и **т.2**, което би създало проблеми при обжалване на отказа.

Препоръка:

Предлагаме целият **чл.13.** да отпадне от проекта.

9. Авторите трябва да помислят добре върху нормата на **чл.14,ал.2,т.2.**

Включването на подобна разпоредба означава, че ако в печата се появи невярна информация относно данни, представляващи държавна тайна, държавният орган ще е задължен да публикува верните данни. Това обаче няма да е възможно, защото публикуването на данни, представляващи държавна тайна е престъпление. От посочения пример става ясно, че са налице хипотези, при които тази норма няма да работи. Ето защо препоръчваме отпадането на посочения **чл.14,ал.2,т.2.**

10. Чл.32, ал.1,т.2 от проекта предвижда уведомяване на трето лице в случай, че заявителят иска информация, която ще доведе до “значителни финансови вреди за третото лице”. Считаме, че нормата не е прецизна. Българското законодателство (чл45. 3ЗД) изобщо не допуска причиняването на вреди, независимо от това дали са значителни или незначителни. Не става ясно и кой ще преценява размера на вредите и към кой момент ще става това.

Списък на участниците в семинара:

1.Д-р Мария Томова – асоциация “Закрила”

2.Евелина Пенкова – пресаташе на община Габрово

3.Цветан Нанов – секретар на община Габрово

4.Петър Симеонов – координатор на ФПДИ - журналист

-
- 5.Емилия Маринова – изп. Директор на младежки културно-информационен център
 - 6.Анелия Атанасова – LGI /Инициатива Местно Самоуправление/
 - 7.Дамян Христов – Габрово кабел
 - 8.Ружа Любенова – в. “100 вести” – Габрово
 - 9.Павлина Желева – в. “Росица”, Севлиево
 - 10.Румяна Бойчева . в. “100 вести”
 - 11.Силвия Хинкова – асоциация “Стара планина”, изп. Директор
 - 12.Дочка Златева – гл. специалист “Инф. Обслужване”, Габрово
 - 13.Аделина Симеонова – р-л сектор “ГРАО”, община Габрово
 - 14.Даниела Кузева – н-к отдел “ЦИОУ” – община Габрово
 - 15.Диана Терзиева – експерт в ДНП “Централен Балкан”
 - 16.Валентина Николова – ИМКА
 - 17.Иван Ненов – Общински съвет Габрово
 - 18.Димитър Тотев - ПДИ
 - 19.Константин Паликарски - COLPI
 - 20.Николай Нинов - ПДИ
 - 21.Гергана Жулева - ПДИ
 - 22.Фани Давидова - ПДИ
 - 23.Марина Караконова - ПДИ